

หัวข้อวิทยานิพนธ์	งานเขียนของผู้หญิงโลกที่สามกับการตั้งคำถามญาณวิทยา (Third World Women's Writing and the Questionary of Feminist Epistemology)
ชื่อผู้เขียน	นางสาว ทวีลักษณ์ พลราชม (Miss Taweeluck Pollachom)
ระดับปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาสตรีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.ชุตินา ประภาศคุณิลา
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

แนวคิดและปฏิบัติการ "การพัฒนาผู้หญิง" ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญและถูกบังคับใช้ผ่านนโยบายและกลไกของรัฐในประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในกลุ่มประเทศโลกที่สาม ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา "ผู้หญิงโลกที่สาม" ได้ถูกสร้างภาพเหมารวมให้เป็นกลุ่มผู้ไร้อำนาจที่มีลักษณะคล้ายคลึง กัน คือ เป็นเหยื่อของความยากจน และความเชื่อ "แบบดั้งเดิม" กระบวนการดังกล่าว มีวิธีการวิเคราะห์ ที่ตรงลักษณะของผู้หญิงโลกที่สามไว้อย่างตายตัวภายใต้ตัวบ่งชี้ต่างๆ อาทิ สถานะบทบาททางเพศ การศึกษา อัตราประชากร เป็นต้น ซึ่งส่งผลอย่างมีนัยยะสำคัญ ต่อการสร้างองค์ความรู้สตรีนิยม ในทิศทางที่ทำให้ผู้หญิงกลายเป็นเพียงวัตถุของการศึกษา และเบียดขับให้องค์ความรู้ของผู้หญิงกลายเป็นความรู้แบบชายขอบ

เพื่อที่จะ 'ปลดแอก' ญาณวิทยาที่มีผู้หญิงเป็นเพียง 'ผู้ตาม' ในพัฒนาการของการสร้างความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การพึ่งตัวเองทางภูมิปัญญา ที่ให้ความสำคัญกับการนำผู้หญิงมาเป็นจุดศูนย์กลางในการสร้างความรู้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงมุ่งเน้นการศึกษาใน 3 ประเด็นหลัก คือ ส่วนแรก เป็นการเปิดภาพให้เห็นถึงข้อถกเถียงในเรื่องการสร้างความรู้ที่มาจากมุมมองและทฤษฎีสตรีนิยมตะวันตกว่ามีข้อถกเถียงอย่างไรต่อการนำประสบการณ์ผู้หญิงมาเป็นศูนย์กลางในการสร้างความรู้และนำไปสู่การสร้างญาณวิทยาสตรีนิยมขึ้นมา ส่วนที่สอง จะวิเคราะห์ให้เห็นถึงบริบทการสร้างความรู้ภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาผู้หญิงที่มีอิทธิพลสำคัญจากกระแสการพัฒนาผู้หญิงโดยสหประชาชาติ(พ.ศ.2518-2528) และจะวิพากษ์วิธีวิทยาในการศึกษาวิจัยผู้หญิงที่เป็นข้อจำกัด

ต่อการให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ที่มาจากชีวิตและประสบการณ์ผู้หญิง ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมือง แนวคิดครัวเรือนและการแบ่งงานกันทำ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ผ่านงานวิจัยผู้หญิงที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมา และ ส่วนที่สาม จะเป็นการนำเสนอทางเลือกในการนำชีวิตและประสบการณ์ของผู้หญิงมาสร้างเป็นความรู้ เพื่อเปลี่ยนสถานะ "ความเป็นวัตถุ" ของผู้หญิงในกระบวนการสร้างความรู้ โดยจะชี้ให้เห็นผ่านงานเขียนในแนวสตรีนิยมผู้หญิงโลกที่สาม 3 เล่ม คือ *Daughters of Development : The Stories of Women and Changing Environment in Thailand*, *Translated Woman: Crossing the Border With Esperanza's Story* และ *Woman, Native, Other: Writing Postcoloniality and Feminism* และประสบการณ์ของผู้เขียนในฐานะนักศึกษาศาสตรบัณฑิตศึกษา ประเทศโลกที่สาม เพื่อชี้ให้เห็นถึงกระบวนการที่ผู้หญิงสามารถสร้างความเป็น "องค์ประธาน" ของพวกเธอเองผ่านการเล่าเรื่องในกระบวนการสร้างความรู้